

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Diarienum: M2014/1395/Nm

Yttrande över Med miljömålen i fokus – en hållbar användning av mark och vatten SOU 2014:50

SAMMANFATTNING

Skogsindustrierna anser att:

- Vattenadministrationen till följd av vattendirektiven är komplicerad och betungande för verksamheterna. Samspelet mellan bedömningsgrunder och status är omöjligt att förstå och transparensen i princip obefintlig. Regelverket är dessutom omfattande och komplext.
- En samordning och förenkling av vatten- och havsförvaltningen är önskvärd. Beslut om miljö kvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner måste dock även framgent tas gemensamt av samtliga intressenter dvs lokala och regionala myndigheter, näringslivet, forskarsamhället m fl, motsvarande dagens vattendelegationer.
- Utredningsbördan kopplad till vattenadministrationen är för verksamhetsutövaren orimligt omfattande och kräver specialistkunskaper.
- Ett förtydligande skulle omgående kunna införas i lagstiftningen vilket klargör att innebörden av miljö kvalitetsnormer för ekologisk status är av målsättningskaraktär – tillräckligt underlag för ett sådant beslut finns i tidigare utredningar och behöver därmed ej utredas igen.
- Åtgärdsprogrammen ska även i framtiden utgöra planeringsdokument och därmed inte vara juridiskt bindande för verksamhetsutövare.
- En strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar måste avse såväl upptag som utsläpp av växthusgaser.
- En schablonmässigt borttagen återväxtpåbud för skogsbruk inom 25 m från jordbruksmark behöver utredas ytterligare.
- Markavvattning kommer sannolikt att bli ännu viktigare i ett framtida blötare klimat och vi understryker betydelsen av att kunna underhålla befintliga dikessystem för skogsproduktionen och därigenom klimatet.

SKOGSINDUSTRIERNAS UTGÅNGSPUNKT

Skogsindustrierna finner det förvånande att statusen på Sveriges vattenförekomster generellt är låg mot bakgrund av att Sverige är ett glesbefolkat land där miljöskyddsåtgärder vidtogs tidigt internationellt sett. Den svenska miljöskyddslagen antogs 1969 medan EUs IPPC-direktiv antogs 1996. Statusklassningen vilar, såvitt Skogsindustrierna kan se, på relativt osäkert underlag och bedömningsgrunder.

Skogsindustriernas medlemsföretag berörs av betänkandet dels genom brukandet av skog dels genom massa- och pappersbrukens utsläpp till vatten.

För skogsbruket är hänsyn till skogens vattenmiljöer en viktig del av arbetet med generell hänsyn. Med skogspolitikens båda mål, skogsproduktion och miljöhänsyn, följer att vattnet är en resurs att värna och vårda. Mot den bakgrunden har miljöarbetet i skogen förbättrats och ett ökat fokus har lagts på att förbättra planering och vidta försiktighetsåtgärder vid avverkning intill vattendrag. Hänsynsparagrafen i skogsvårdslagen, (§ 30), har också förtydligats kring vattenhänsyn i skogsbruket. Skogsbruket tar vattenfrågorna på allvar och arbetar för att använda skonsam teknik samt att utveckla fungerande och effektiva rutiner.

Massa- och pappersbruken är reglerade genom tillståndsbeslut. Tillstånden omfattar bland annat utsläppsvillkor till vatten och luft vilka är baserade på bästa möjliga teknik i enlighet med miljöbalkens regler. Underlaget för villkoren är omfattande och innehåller t ex miljökonsekvensbeskrivningar och rapporter om recipientstatus. Vattenadministrationen har medfört krav på ytterligare underlag och undersökningar. Reglering av utsläppen från massa- och pappersbruken kommer dessutom att ske genom de BAT-slutsatser som nyligen antagits. Utsläppen har successivt reducerats och är idag mycket låga.

Skogsindustrierna konstaterar att vattenadministrationen är orimligt komplicerad och arbetskrävande för såväl myndigheter som verksamhetsutövare. Förenklingar vad gäller organisation och tillämpning av lagstiftningen är därmed nödvändiga.

Begränsa utsläppen av växthusgaser från markanvändning

10.1 Skapa förutsättningar för minskade utsläpp av växthusgaser från skogs- och jordbruksmark

Skogsindustrierna stöder förslaget i betänkandet att senast 2015 ge Skogsstyrelsen och Statens jordbruksverk i uppdrag att efter samråd med Naturvårdsverket genomföra en strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar. Självklart är det bra att öka kunskaperna kring de organogena jordarna men det bör tydliggöras att uppdraget avser såväl upptag som utsläpp av växthusgaser samt även substitutionseffekten av att ersätta fossilbaserade produkter med förnybara.

Stärkt arbete med grön infrastruktur

12.1 Etappmål om stärkt hänsyn till grön infrastruktur

Skogsindustrierna anser att förslaget om en schablonmässigt borttagen återväxtpplikt för skogsbruk inom 25 m från jordbruksmark behöver utredas ytterligare. Brynmiljöer är viktiga och ett delat ansvar mellan jord- och skogsbruk. Från skogsbrukets sida är brynmiljöerna prioriterade och det finns redan idag en målbild framtagen inom ramen för Skogsstyrelsens dialog kring miljöhänsyn i skogen. Skogsbruket har alltså redan idag en målbild kring bryn med den viktiga skillnaden att den saknar schablon. Skogsindustrierna anser att schabloner inte är effektiva verktyg i skogsbruket, det är mycket viktigare med en funktionell hänsyn.

Stärkt arbete med klimatanpassning

14.2 Etappmål om långsiktigt hållbar hantering av ytavrinning i bebyggda miljöer och naturmark

Skogsindustrierna vill framhålla att markavvattning kan bli ännu viktigare i ett framtida blötare klimat och därför kan kartläggning av befintliga anläggningar för markavvattning i bl. a. skogsmark skapa ett bra underlag för framtida behov av både underhåll av system, nydikning och igenläggning av system.

De miljöeffekter av rensning som ska utredas bör fokusera på effekter i naturliga vatten nedströms rensningarna, men inte rena diken.

Skogsindustrierna vill understryka vilken betydelse möjligheten att underhålla befintliga dikessystem har för skogsproduktionen och därigenom klimatet.

Bättre samordning och struktur inom havs- och vattenmiljöområdet

22.1 Förstärkt samordning av arbetet med åtgärdsprogram inom havs- och vattenmiljöområdet

Prioritering och samordning

Skogsindustrierna välkomnar förslaget att HaV ges i uppdrag att se över möjligheterna till ökad samordning och prioritering av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram inom havs- och vattenförvaltningen, havsplaneringen samt med områdesskydd.

Organisation

Skogsindustrierna instämmer i beredningens analys av rådande situation vad gäller vattenförvaltningens organisation. Skogsindustrierna anser att myndighetsstrukturen skulle behöva förtydligas vad gäller ansvar och roll. Det är vår förhoppning att miljömyndighetsutredningen kommer med ett väl genomtänkt förslag. Skogsindustrierna vill betona att beslut om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner måste även framgent tas gemensamt av

samtliga intressenter dvs lokala och regionala *myndigheter, näringslivet*, forskarsamhället m fl dvs i en organisation motsvarande dagens vattendelegationer.

22.2 Etappmål om god status för Sveriges vattenförekomster

Miljö kvalitetsnormer

Miljömålsberedningen föreslår att det tillsätts en utredare med uppgift att se över lagstiftning och organisation för miljö kvalitetsnormer för vatten.

Det framgår av betänkandet att frågan om MKNs rättsliga status föreslås ingå i utredningen (s 314). Denna fråga är av avgörande betydelse för verksamhetsutövare och har diskuterats alltsedan Miljöbalkskommitténs uppdrag (SOU 202:107). Att MKN för ekologisk status är av målsättningskaraktär är i enlighet med direktivet. Skogsindustrierna anser att nödvändig ändring i lagstiftningen skulle kunna ske omedelbart och utan ytterligare utredning av frågan men accepterar bedömningen att ytterligare utredningar krävs.

Åtgärdsprogram

Skogsindustrierna anser att åtgärdsprogrammen bör utgöra ett övergripande planeringsdokument för åtgärder inom vattendistriktet. Programmen bör belysa var de mest kostnadseffektiva åtgärderna kan vidtas. Åtgärderna för tillståndspliktig verksamhet måste ses tillsammans med åtgärder kopplade till tillståndsgivningen och skälighetsbedömas enligt miljöbalken. Åtgärdsprogrammen ska därmed inte vara legalt bindande för verksamhetsutövare.

Skogsindustrierna delar inte beredningen syn att minskade utsläpp från så kallade diffusa källor från skogsbruk har en stor betydelse för förbättring av vattenkvaliteten. Vi ser inget stöd i befintliga underlag för att diffusa utsläpp relaterade till skogsbruk skulle ha någon avgörande betydelse för statusklassningen på vattenförekomstnivå i skogslandskapet.

Stockholm

2014-11-27

För Skogsindustrierna

Christina Wiklund

Linda Eriksson